

ΤΑ ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟ 1941 ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΑ

Φίλοι ἑταῖροι,

Καὶ κατὰ τὸ 1941 ἐπέπρωτο βαρὺν νὰ πληρώσῃ τὸν φόρον τῆς εἰς τὸν Χάρωνα ἢ ἡμετέρα 'Εταιρεία' ἐκλεκτοὶ καὶ ἀγαπητοὶ ἑταῖροι ἡμῶν, τὸν μάταιον ἐγκαταλιπόντες κόσμον, ἀπῆλθον πρὸς τὴν αἰωνιότητα εἰς πένθος βαρὺ βυθίσαντες ἡμᾶς.

Ἐν πρώτοις εἶχομεν τὸ ἀτύχημα νὰ χάσωμεν τὸν ἐπίτιμον ἡμῶν ἑταῖρον καὶ τέως καθηγητὴν τοῦ ἐν Leiden τῆς Ὀλλανδίας Πανεπιστημίου Dir Χριστιανὸν Hesseling, ἄνδρα καταναλώσαντα ὅλον τὸν βίον του— καὶ ὁ Θεὸς ἐπέτρεψεν, ἵνα ζήσῃ ὑπὲρ τὰ ὀγδοήκοντα ἔτη— εἰς τὴν ἔρευναν τοῦ ἀρχαίου, ἀλλὰ κυρίως τοῦ μεσαιωνικοῦ καὶ νεοελληνικοῦ πολιτισμοῦ. Βαθὺς γνώστης τῆς κλασσικῆς ἀρχαιότητος, μὲ τὴν διακρίνουσαν αὐτὸν ὀξύτητα τῆς παρατηρήσεως, κατώρθωσε νὰ διελευκάνῃ πολλὰ σημεῖα τοῦ μεσαιωνικοῦ ἡμῶν βίου καὶ πολιτισμοῦ, καὶ νὰ προσφέρῃ ἀξιολογοτάτην συμβολὴν εἰς τὴν ἔρευναν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, τῆς ὁποίας παρηκολούθει τὰς φάσεις κατὰ τοὺς μεσαιωνικοὺς καὶ τοὺς μετὰ τὴν ἄλωσιν χρόνους μετ' ἰδιαίτερας ἀγάπης, ἐνδιατρίβων περὶ ἐπιστημονικὰ ζητήματα εἰς τὴν Νεοελληνικὴν γλῶσσαν ἀναφερόμενα.

Τὰ ἔργα τοῦ μεταστάντος, δεικνύοντα τὴν εὐρύτητα τῶν γνώσεων αὐτοῦ καὶ τὸ πολλαπλοῦν ἐνδιαφέρον του, εἶναι πολυάριθμα. Ἐκ τούτων τὰς ἡμετέρας σπουδὰς ἐνδιαφέρουσι γλωσσικαὶ μελέται του, οἷαι αἱ : 1) *Essai historique sur l'infinif grec*, 2) *Personalpronomen der ersten und zweiten Person im Mittelgriechischen*, 3) *Quelques observations sur l'emploi et l'histoire du participe Grec*, 4) *Zu den germanischen Elementen des Neugriechischen*, 5) *Les mots maritimes empruntés par le grec aux langues Romanes*, ὡς καὶ αἱ ἀναφερόμεναι εἰς τὴν Βυζαντινὴν φιλολογίαν, τὴν Λαογραφίαν καὶ τὸν Βυζαντινὸν πολιτισμόν, ἐν αἷς μνημονευτέαι αἱ ἑξῆς : 1) *Charos, ein Beitrag zur Kenntnis des neugriechischen Volksglaubens*, 2) Συλλογὴ Ἑλληνικῶν παροιμιῶν ὑπὸ Leveno Warner, μελέτη ἐκδοθεῖσα ἐν τῷ Β'. τόμῳ τῶν παροιμιῶν τοῦ ἀοιδίμου Νικολάου Πολίτου, 3) *Essai sur la civilisation Byzantine*, ἔργον μεταφρασθὲν καὶ εἰς

τὴν Ἑλληνικὴν ἐν τῇ σειρᾷ τοῦ Συλλόγου τῶν ὠφελίμων βιβλίων, 4) *Poèmes Prodromiques en Grec vulgaire*, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Hubert Pernot, ἔργον ἐν ᾧ ἔχουσι ληφθῆ ὑπ' ὄψιν τὰ διάφορα μέχρι τῆς τῆς ἐκδόσεώς του γνωστὰ χειρόγραφα τὰ περιέχοντα Προδρομεία ποιήματα, 5) *Le Roman de Digenis Akritas d'après le manuscrit de Madrid* ἐκδιδομένον ἐν τῷ Γ'. τόμῳ τοῦ ἡμετέρου περιοδικοῦ Λαογραφίας, 6) *Le Roman de Phlorios et Platzia Phlore*, 7) *L'Achilleide byzantine*, 8) *Le plus ancienne redaction du poème épique sur Digenis Akritas*, 9) *Le Charon byzantin*, 10) Ἑρωτοπαίγνια, ἐν συνεργασίᾳ πάλιν μετὰ τοῦ Καθηγητοῦ Hubert Pernot, 11) *Euripides Alcestis en de Volksproëzie*, 12) *Kallikantzari*, 13) *Hip(p)okras καὶ τέλος Histoire de la litterature Grecque moderne*, ἵνα ἐλάχιστα τῶν ἔργων τοῦ μεταστάντος ἀναφέρωμεν.

Διὰ τοῦ θανάτου τοῦ καθηγητοῦ Hesselring ἡ Ὀλλανδία ἔχασεν ἓνα τῶν ἐκλεκτοτέρων ἐρευνητῶν τῆς, ἡ Βυζαντινολογία καὶ αἱ νεοελληνικαὶ σποδαὶ τὸν βαθὺν ἐρευνητὴν των, ἡ Ἑλλάς τὸν θερμὸν φιλέλληνα καὶ ἡ κοινωνία καθ' ὅλου τὸν ἄνθρωπον.

Ἐθρηγήσαμεν ἐπ' ἴσης, φίλοι ἑταῖροι, τὴν ἀπώλειαν παλαιοῦ καὶ ἐκλεκτοῦ ἑταίρου ἡμῶν, τοῦ Ἀλεξάνδρου Παχνοῦ. Ὁ μεταστάς, πτυχιούχος τῆς Θεολογίας, ἐνωρὶς προσεικλύσθη ὑπὸ τῆς πολιτικῆς Παρὰ ταῦτα, ἐν μέσῳ τῶν πολιτικῶν του ἀσχολιῶν, δὲν ἐλησμόνησε τὸν ἐπιστήμονα ὡς δεικνύουσιν αἱ ἐξῆς μελέται του δημοσιευθεῖσαι ἐν τοῖς *Χιακοῖς Χρονικοῖς* 1) *Χιακὰ σημειώματα*, 2) *Τὸ Χιακὸν ἐμπορικὸν ναυτικὸν καὶ* 3) *Μελέτιος ὁ Πηγᾶς καὶ οἱ ἐν Χίῳ Ἰησουῖται*. Οὐδ' ὑπῆρξε μικρότερον τὸ ἐνδιαφέρον του ὑπὲρ τῶν Βυζαντινῶν σπουδῶν καὶ ὑπὲρ τῆς προόδου τῆς ἡμετέρας Ἑταιρείας, τῆς ὁποίας μετ' ἰδιαιτέρου ζήλου παρηκολούθει τὰς ἐργασίας

Εἰς τὸν τάφον ἠκολούθησε τὸν Παχνὸν καὶ ἕτερος συμπολίτης του καὶ πολῦτιμον τῆς Ἑταιρείας ἡμῶν μέλος, ὁ Δημήτριος Πετροκόκκινος. Ὁ μεταστάς, περὶ τὸν κερδῶν κατ' ἀρχὰς ἀσχοληθεὶς Ἐρμῆν, μετὰ τὴν ἐκ τοῦ ἐμπορίου ἀπομάκρυνσίν του, συντόνως ἐπεδόθη εἰς ἐπιστημονικὰς ἐρεῦνας ἀσχοληθεὶς ἰδιαίτερος περὶ ἱστορικὰς μελέτας καὶ μάλιστα μετὰ τὴν Χίον σχετιζομένης. Ἐκ τῶν μελετῶν του μνημονευτέαι αἱ ἐξῆς: 1) *Χίος διπλωμάτης κατὰ τὸν ΙΣΤ'. αἰῶνα*, 2) *Τρεῖς γενεαὶ Χίων εἰς τὸ Ἀμερικανικὸν πολεμικὸν ναυτικόν*, 3) *Οἱ ξένοι περὶ Χίου*, 4) *Τὰ παλαιὰ ἀρχοντικά γένη τῆς Χίου καὶ* 2) *Καθολικοὶ ἐν Χίῳ*.

Ὁ ἀοίδιμος ἀνὴρ κατέγινε καὶ μετὰ τὴν οἰκοσημολογίαν γενόμενος μετ' ἄλλων ὁμοῦδετατῶν του, τῶν μακαριτῶν Γεωργίου Τιπάλδου καὶ Ραγκαβῆ συντάκτης εἰδικοῦ λεξικοῦ τῶν ἐραλδικῶν ὄρων.

Μεγάλῃ ὑπῆρξεν ἡ λύπη ἡμῶν ἐπὶ τῷ θανάτῳ τῶν δύο ἀδελφῶν

Ἄλεξάνδρος Χωρέμη καὶ Πηνελόπης Δέλτα, αἵτινες ἀμέριστον τὴν ἠθικὴν καὶ ὕλικὴν αὐτῶν ὑποστήριξιν παρέιχον εἰς τὴν ἡμετέραν Ἑταιρείαν καὶ ὧν ἡ δευτέρα καὶ ἔργα σχετικὰ μὲ τὸν Βυζαντινὸν κόσμον ἔγραψεν ἐπιδιώκουσα ν' ἀναπαραστήσῃ μιαν περιόδον τῆς Βυζαντινῆς ἱστορίας καὶ τοῦ Βυζαντινοῦ βίου.

Πιστὸν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἑταιρείας μέλος καὶ πολυτίμους εἰς αὐτὴν προσενεγκὸν ὑπηρεσίας διὰ τοῦ εἰς αὐτὸν μετ' ἄλλων μελῶν ἀνατιθεμένου ἐλέγχου τῶν οἰκονομικῶν της, ὁ Γεώργιος Στυλιανόπουλλος, ἐξεμέτρησε τὸ ζῆν.

Καὶ ὁ θλιβερὸς κατάλογος συνεχίζεται. Τῆς συγγενείας ἡμῶν ἀπεσπάσθησαν καὶ ἄλλα προσφιλῆ ἡμῶν μέλη, ἡ δικηγόρος Εὐχαρις Πετρίδου, γυνὴ σεμνὴ καὶ μετ' ἰδιαιτέρου ἐνδιαφέροντος παρακολουθοῦσα τὴν ἐξέλιξιν παρ' ἡμῖν τῶν Βυζαντινῶν Σπουδῶν ὡς καὶ οἱ ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἑταιρείας ἀμέριστον τὴν ἠθικὴν τῶν ὑποστηρίξιν εἰς αὐτὴν παρᾶσχόντες ἀοιδίμοι Παναγιώτης Δρίτσας, Ἔσλιν Καλλίστη καὶ Ἀνδρέας Λεούσης.

Εὐγνώμονες πρὸς πάντας τοὺς ἀπελθόντας εταίρους διὰ τὰς πρὸς τὴν Ἑταιρείαν ἡμῶν παρασχεθείσας ὑπηρεσίας των, ἀγῆρω θὰ διατηρήσωμεν τὴν μνήμην αὐτῶν.

Εἰς ἀντιστάθμισμα τῶν ἀπωλειῶν αὐτῶν ἐνεγράφησαν κατὰ τὸ διαορευσαν ἔτος τέσσαρα τακτικὰ μέλη καὶ ἓν ἀντεπιστέλλον.

Παρὰ τὰς δυσχερεῖς οἰκονομικὰς περιστάσεις, ὅφ' ἃς εὐρέθη τὸ κράτος ἡμῶν, τὸ Δ. Συμβούλιον ἔκρινεν ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐξακαλουθῆσῃ ἡ ἔκδοσις τῆς Ἑπετηρίδος, ὁ ΙΖ' τόμος τῆς ὁποίας ἐλπίζομεν ὅτι δὲν θὰ βραδύνη νὰ τεθῆ εἰς κυκλοφορίαν.

Ἡ Ἑταιρεία λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν τὰς περιστάσεις, οὔτε διαλέξεις οὔτε ἐκδρομὰς ἔκαμε διὰ τὸν αὐτὸν δὲ λόγον δὲν ἐτέλεσε καὶ τὸ ἐτήσιον ἐπὶ τῇ ἀλώσει μνημόσυνον.

Ἡ ἀνταλλαγὴ τοῦ ἡμετέρου περιοδικοῦ μὲ τὰ ξένα ὁμοειδῆ, ἔνεκα τοῦ πολέμου, δυστυχῶς, διεκόπη, ἀσήμαντος δ' ὑπῆρξε καὶ ἡ εἰς τὴν ἡμετέραν βιβλιοθήκην προσφορὰ βιβλίων. Ἡ Μυστακίδειος ὁμοῦ βιβλιοθήκη ἐλειτούργησε κανονικῶς, πολλῶν λογίων χρησιμοποιοησάντων τὰ πολύτιμα βιβλία αὐτῆς.

Αἱ ἐκ τῆς πωλήσεως τοῦ ΙΣΤ' τόμου τῆς Ἑπετηρίδος εἰσπράξεις, ἀσθενήσαντος τοῦ κανονικοῦ τῆς Ἑταιρείας εἰσπρακτορος, δὲν ἐνηργήθησαν μεθ' ἧς ἄλλοτε ταχύτητος καὶ εἰς ἡν ἄλλοτε κλίμακα, πολλῶν ἐκ τῶν ἐταίρων παρακαλεσάντων, διὰ τὸ δυσχερὲς τῶν περιστάσεων, ν' ἀναβληθῆ ἡ διὰ τὸ 1941 εἰσπράξις τῶν συνδρομῶν των. Παρ' ὅλα ταῦτα, ὡς ἐκ τῆς ἀνακοινώσεως τοῦ κ. ταμίου θὰ φανῆ, αἱ εἰσπράξεις ἐκ συν-

δρομῶν καὶ πωλήσεως τόμων δὲν ὑστέρησαν κατὰ πολὺ τῶν τῶν προηγουμένων ἐτῶν.

Ἄφ' ἑτέρου καὶ αἱ ἐτήσιοι πρὸς τὴν Ἑταιρείαν ἐπιχορηγήσεις ἢ διεκόπησαν ἢ ἀνεβλήθησαν. Οὕτω τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας δὲν μᾶς ἔδωκε τὴν ἐκ δέκα χιλιάδων δραχμῶν ἐτησίαν ἐπιχορήγησίν του διὰ τὸ 1940—1941, συγκατατεθέν, κατόπιν ἐνεργειῶν, νὰ τὴν ἐπαναλάβῃ διὰ τὸ 1941—1942. Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος διέκοψεν ἐπ' ἴσης τὴν ἐκ πέντε χιλιάδων δραχμῶν ἐτησίαν συμβολήν της ὡς καὶ ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος τὴν ἐκ δεκαπέντε χιλιάδων. Ὁ Δῆμος μόνον Πειραιῶς κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἔτος προσέφερεν ὑπὲρ τοῦ σκοποῦ τῆς Ἑταιρείας, χάρις εἰς τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ τέως Δημάρχου καὶ μέλους τῆς Ἑταιρείας ἡμῶν κ. Μιχαὴλ Μανούσκου, δραχμὰς εἰκοσιπέντε χιλιάδας, δι' ὃ καὶ ἐκηρύχθη ὁ Δῆμος Πειραιῶς μέγας τῆς Ἑταιρείας Εὐεργέτης.

Ὡς ἐννοοῦν οἱ κύριοι ἑταῖροι, τὰ οἰκονομικὰ τῆς Ἑταιρείας ἐπηρεάσθησαν κατὰ τὸ 1941, τὸ Δ. Συμβούλιον ὁμως δὲν ἀποθαρρύνεται· ἔχει στερεὰν ἀπόφασιν νὰ ἐντείνῃ τὰς προσπάθειάς του διὰ τὴν οἰκονομικὴν τῆς Ἑταιρείας ἐνίσχυσιν καὶ εἶναι πεπεισμένον ὅτι θὰ ἐπέλθῃ βελτίωσις.

Τὰ βιβλία τῆς Ἑταιρείας, ὡς διαπιστοῖ ἡ ἔκθεσις τῆς ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐτηρήθησαν ἐν πληρεστάτῃ τάξει, χάρις εἰς τὴν ἐγνωσμένην φροντίδα τοῦ τηροῦντος αὐτὰ κ. Θ. Γαλάνη.

Κατ' αὐτὰ, κατὰ τὸ λήξαν ἔτος 1941 αἱ συνολικαὶ ταμειακαὶ εἰσπραξαί ἀνῆλθον εἰς δραχμὰς 148.905 συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ ἐκ δραχμῶν 8.200 ὑπολοίπου προηγουμένης χρήσεως τοῦ 1940. Αἱ πληρωμαὶ ἐν γένει συνεποσώθησαν εἰς δρ. 126.105· ἀφέθη οὕτω ὑπόλοιπον ταμείου εἰς νέον ἔτος δραχ. 22.800.

Τὸ σύνολον ρευστῶν διαθεσίμων τῆς Ἑταιρείας συνεποσώθη κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1941 εἰς δραχ. 180.736 συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος κατατεθειμένων. Ὁ ἐκδοθεὶς γενικὸς ἰσολογισμὸς παρέχει τὴν πλήρη εἰκόνα τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τῆς Ἑταιρείας ἡμῶν κατὰ τὸ κλείσιμον τῆς 31 Δεκεμβρίου 1941.

Τοσαῦτα, φίλοι ἑταῖροι, τὰ ὑπὸ τοῦ Δ. Συμβουλίου τῆς Ἑταιρείας κατὰ τὸ 1941 πεπραγμένα.

Ὁ Πρόεδρος
Κ. ΔΥΟΒΟΥΝΙΩΤΗΣ

Ὁ Γραμματεὺς
Φ. ΚΟΥΚΟΥΛΕΣ